

PATVIRTINTA
Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro
Mokslo tarybos
2010 m. rugsėjo 28 d. nutarimu Nr. 4
(2021 m. balandžio 29 d. nutarimo Nr. CMT-1-10
redakcija)
(2021 m. lapkričio 17 d. nutarimo Nr. CMT-1-14
redakcija)

LIETUVOS AGRARINIŲ IR MIŠKŲ MOKSLŲ CENTRO AKADEMINĖS ETIKOS KODEKSAS

I. BENDROJI DALIS

1. Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro (toliau – Centras) darbuotojų Akademinės etikos kodeksas (toliau – Etikos kodeksas) taikomas visiems Centro bendruomenės nariams ir nustato pagrindinius Centro mokslo darbuotojų, administracijos ir kitų darbuotojų veiklos profesinės etikos principus, dalykinio ir bendražmogiškojo elgesio nuostatas, kurių tiesiogiai nereglamentuoja Lietuvos Respublikos teisės aktai, darbo sutartys bei Centro vidaus darbo tvarkos dokumentai.
2. Etikos kodekso paskirtis – telkti Centro darbuotojus pripažinti ir įtvirtinti svarbiausius akademinės ir kitos darbinės veiklos vertybinius principus: teisingumą, sąžiningumą, pagarbą žmogui ir jo privačiam gyvenimui, socialinę lygybę, toleranciją, profesinę bei pilietinę atsakomybę, tiesos siekimą, akademinę laisvę, kurti Centre demokratišką darbo aplinką, skatinančią pasitikėjimą, kūrybingumą, profesinės kompetencijos tobulinimą, įvardyti etikos požiūriu vengtiną elgesį, teikti konfliktinių situacijų, susijusių su etikos principų nesilaikymu, vertinimo ir sprendimo rekomendacijas.
3. Atitikties mokslinių tyrimų etikai patvirtinimo tvarka, parengta pagal akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus gaires.
4. Etikos kodekse įvardinti būdingi etikos normų pažeidimų atvejai, tačiau jų sąrašas nėra baigtinis. Yra etikos pažeidimas ar ne, – tą kiekvienu atveju lemia konkretaus įvykio aplinkybės.
5. Pažeidimų išdėstymo eilė Etikos kodekse nereiškia pažeidimo svarbos.

II. BENDROSIOS ETIKOS NORMOS

6. Centro darbuotojas, pripažindamas Etikos kodekso nuostatas, įsipareigoja:
 - 6.1. gerbti Centro darbuotojų ir kitų piliečių teises ir pareigas;
 - 6.2. santykiuose su bendruomenės nariais ir kitais piliečiais nediskriminuoti šių asmenų amžiaus, lyties ar lytinės orientacijos, negalės, rasės ar etninės priklausomybės, religijos ar įsitikinimų, politinių pažiūrų aspektu;
 - 6.3. būti teisingas, objektyvus ir neturėti asmeninio išankstinio negatyvaus nusistatymo, priimant sprendimus, užtikrinti savo sprendimų ir veiksmų motyvų pagrįstumą;
 - 6.4. atsižvelgti į Centro interesus ir pagal galimybes prisidėti prie jo keliamų veiklos tikslų įgyvendinimo;
 - 6.5. netoleruoti atvejų, kurie gali būti susiję su korupcija, netvarka, nesąžiningumu, sukčiavimu ar mėginimu daryti neteisėtą poveikį Centro bendruomenės nariui. Informacijos apie neteisėtus vadovų veiksmus, korupciją, piktnaudžiavimą tarnybine padėtimi ar aplaidumą atskleidimas ir paviešinimas nelaikomas lojalumo Centrai pažeidimu;
 - 6.6. inicijuodamas ir vykdydamas projektus, siejamus su Centru vardu, užtikrinti, kad jų rezultatai būtų naudingi Centrai;
 - 6.7. saugoti Centro ir savo bei bendruomenės narių nepriekaištingą reputaciją, deramai ir atsakingai atlikti savo pareigas, nuolat tobulintis;

- 6.8. pagarbiai elgtis su centro bendruomenės nariais ir kitais piliečiais, nežeminti Centro vardo etiketo nesilaikymu ir nepriimtinais, žalingais įpročiais;
- 6.9. saugoti Centro turtą. Nenaudoti Centro vardo ir išteklių privačiam verslui, politinei, religinei veiklai ar asmeniniams poreikiams tenkinti;
- 6.10. skleisti geriausią darbinę patirtį, perteikti ją kolegoms;
- 6.11. siekti, kad kolektyve vyrautų savitarpio pasitikėjimo, sutelkto komandinio darbo atmosfera; vengti šmeižto, apkalbų, įžeidinėjimų, neigiamų emocijų demonstravimo;
- 6.12. nesutarimus su kolegomis siekti spręsti aptariant juos tarpusavyje;
- 6.13. vykdyti vadovų nurodymus, pasiliekančius teisę turėti savo nuomonę visais klausimais ir ją taktiškai reikšti;
- 6.14. neskleisti konfidencialios informacijos apie kolegas ar pavaldinius (pvz., darbuotojo darbo užmokestis, karjeros ketinimai, asmeniniai, šeimos reikalai ir pan.);
- 6.15. nesutikimą su kolegų nuomone, pastabas dėl jų veiklos trūkumų ar prastų darbo rezultatų stengtis išsakyti neįžeidinėjant, nesiejant jų su asmens savybėmis bei privatumu;
- 6.16. atvirai dėstyti savo požiūrį į mokslinių tyrimų organizavimą ir administravimą, reikšti kritines mintis, palaikyti atvirą, viešą klausimų svarstymą;
- 6.17. Centro struktūrinių padalinių vadovams santykiuose su pavaldiniais reikia vengti asmens orumą žeminančių ar moralinį diskomfortą sukeliančių užuominų, pasakymų, gąsdinimų bei veiksmų. Darbuotojų drausmingumo, susitelkimo, profesionalumo, darbo kokybės vadovas gali reikalauti iš kitų, jei pats savo kasdienine veikla demonstruoja šias savybes ir neviršija savo pareiginių įgaliojimų.
7. Darbuotojų etikos normos pažeidžiamos, kai:
 - 7.1. profesinė konkurencija tarp kolegų įgyja nesąžiningas formas, dalyvaujama negarbinguose, neteisėtuose sandoriuose, nuslepama atskiriems ar visiems darbuotojams skirta informacija, sakatinami smulkmeniški konfliktai bei intrigos;
 - 7.2. darbuotojai bendradarbių akivaizdoje nepagarbiai atsiliepia apie nedalyvaujančio kolegos dalykinius gebėjimus, teorines pažiūras ir asmenines savybes;
 - 7.3. rekomenduojant suteikti mokslo laipsnį, pedagoginį vardą, apdovanojimą ar pateikiant rekomendaciją dėl veiklos vertinimo kitokiomis formomis, remiamasi politiniu vertinimu ar asmenine išankstine nepalankia nuostata, o ne dalykišku darbo vertinimu bei profesinėmis pretendentų savybėmis;
 - 7.4. paviešinama ar viešai aptarinėjama konfidenciali informacija apie kolegas ar pavaldinius (darbo užmokestis, karjeros ketinimai, asmeniniai reikalai ir pan.);
 - 7.5. Centro mokslinė bazė ir ištekliai naudojami asmeninių poreikių tenkinimui, privačiam verslui ar politinei veiklai.

III. MOKSLINĖS TIRIAMOSIOS VEIKLOS ETIKOS NORMOS

8. Mokslinė veikla grindžiama sąžiningu tyrimu ir tiesos siekimu. Tokią nuostatą pažeidžia:
 - 8.1. tyrimo duomenų klastojimas;
 - 8.2. sąmoningas gautų rezultatų, prieštaraujančių tyrimo hipotezei, nutylėjimas;
 - 8.3. tyrimo duomenų, rankraščių pasisavinimas arba sąmoningas sugadinimas;
 - 8.4. plagijavimas, t. y. svetimos publikacijos teksto, duomenų, tyrimo metodikos, idėjos ar išradimo pateikimas kaip savo bei mokslo duomenų falsifikavimas ar neobjektyvus jų interpretavimas;
 - 8.5. nepagrįstas bendraautorystės primetimas ar priskyrimas kolegoms;
 - 8.6. mokslinei veiklai prisidėjusių žmonių arba organizacijų įnašo neigimas;
 - 8.7. sąmoninga neteisingos, vienpusės ar iškreiptos mokslinės informacijos, žinių, duomenų sklaida;
 - 8.8. nekorektiškas, tendencingas kolegos darbo kritikavimas ar sąmoningas menkinimas dėl asmeninės antipatijos, konkurencijos, politinių ar kitokių su vertinamo mokslinio darbo profesionalumu nesusijusių motyvų;
 - 8.9. fizinis, psichologinis smurtas ar seksualinis priekabiavimas asmenų, su kuriais sieja darbo santykiai, atžvilgiu;

- 8.10. tiesioginių ir netiesioginių dovanų, neakademinio ar akademinio pobūdžio paslaugų reikalavimas arba jų priėmimas iš bendradarbio ar kito asmens;
- 8.11. interesų konfliktas, pasireiškiantis šeimos nario, giminaičio ar verslo partnerio protegavimu;
- 8.12. dalyvavimas neteisėtuose, negarbinguose sandoriuose;
- 8.13. siekis nepelnytai išsiskirti ar nepagrįstai reikalauti išskirtinių teisių;
- 8.14. viešas Centro problemų svarstymas neišnaudojus visų galimybių jas spręsti pačioje institucijoje.

IV. DARBUOTOJŲ TARPUSAVIO BENDRAVIMO IR ASMENINIO ELGESIO ETIKOS NORMOS

9. Tinkamas darbuotojo elgesys, punctualumas, mandagumas ir geros manieros bei derama apranga kolektyve, sukuria palankią darbo atmosferą, formuoja teigiamą viešąją nuomonę, prisideda prie asmeninės profesinės sėkmės.
10. Darbuotojai bendraudami tarpusavyje bei su kitais asmenimis tiesiogiai ar įvairiomis ryšio priemonėmis privalo vadovautis visuotinai priimtomis etikos normomis.
11. Bendraujant su kitais akademinės bendruomenės nariais privalu laikytis akademinėje visuomenėje nusistovėjusių bendravimo normų ir tradicijų.

V. ETIKOS KODEKSO PRIEŽIŪRA

12. Etikos kodekso priežiūrą atlieka Centro Etikos priežiūros komisija (toliau – Komisija). Kandidatus į komisijos narius siūlo Centro Mokslo tarybos nariai.
13. Centro Etikos komisiją ir jos pirmininką tvirtina Centro Mokslo taryba.
14. Komisija svarsto pasiūlymus tobulinti Etikos kodeksą arba pati inicijuoja jo papildymus ar pataisas ir teikia juos tvirtinti Centro Mokslo tarybai; priima ir svarsto pareiškimus apie Centro darbuotojų Etikos kodekso nuostatų pažeidimus.
15. Komisijos posėdžiai kviečiami šio Etikos kodekso V straipsnio 19 punkte išvardintais atvejais arba siekiant inicijuoti Etikos kodekso papildymus ar pakeitimus.
16. Komisijos posėdžius kviečia ir jiems vadovauja Komisijos pirmininkas. Jeigu gautas pareiškimas susijęs su Komisijos pirmininku, posėdį kviečia ir jam vadovauja vyriausiasis amžiumi Komisijos narys.
17. Pažeidimai, dėl kurių kreipiamasi į Komisiją, turi būti įvykę ne anksčiau negu prieš metus.
18. Pareiškimai dėl etikos pažeidimų įteikiami Komisijos pirmininkui raštu. Priimami svarstyti tik aiškiai motyvuoti pareiškimai. Anoniminiai pareiškimai nesvarstomi.
19. Pagrindas pradėti nagrinėjimą dėl Etikos kodekso pažeidimo:
 - 19.1. asmens (pareiškėjo) rašytinis pareiškimas su pateiktais faktais;
 - 19.2. visuomenės informavimo priemonėse pateikta informacija apie Centro pažeistas darbuotojų ar kitų asmenų teises;
 - 19.3. visuomenės informavimo priemonėse pavišinti Centro darbuotojo pasisakymai, komentarai, pažeidžiantys Centro Etikos kodekso nuostatas;
 - 19.4. kilus įtarimams dėl mokslinių tyrimų etikos nesilaikymo, peržiūrima atitiktis mokslinių tyrimų etikai.
20. Etikos kodekso pažeidimų nagrinėjimo tvarka:
 - 20.1. komisija privalo išnagrinėti gautą pareiškimą, priimti sprendimą ir raštu (pasirašytu Komisijos pirmininko) atsakyti pareiškėjui ar suinteresuotam asmeniui ne vėliau kaip per 30 darbo dienų nuo pareiškimo gavimo dienos. Komisija pareiškimo išnagrinėjimo terminą gali pratęsti motyvuotu sprendimu;
 - 20.2. Centro darbuotojas dėl kurio elgesio Komisija gavo raštišką pareiškimą yra apie tai informuojamas. Per 5 darbo dienas nuo informacijos gavimo dienos jis pateikia paaiškinimus raštu Komisijos pirmininkui;
 - 20.3. Centro darbuotojas turi teisę dalyvauti Komisijos posėdyje, kuriame svarstomas su juo susijęs pareiškimas ar informacija;

- 20.4. Komisijos nariai privalo laikytis konfidencialumo ir neskleisti informacijos apie tiriamą medžiagą, kol atliekamas tyrimas;
- 20.5. komisijos sprendimai yra teisėti, jei posėdyje dalyvauja ne mažiau kaip 2/3 komisijos narių;
- 20.6. Komisijos sprendimai priimami paprasta balsų dauguma. Jeigu posėdyje dalyvaujančių narių balsai pasiskirsto po lygiai, lemiamas yra Komisijos pirmininko balsas;
- 20.7. Komisija nusprendusi, kad svarstyto asmens elgesys pažeidė Etikos kodeksą, atsižvelgdama į pažeidimo pobūdį ir laipsnį, siūlo Centro direktoriui už akademinės etikos pažeidimus taikyti moralinio ar drausminio poveikio priemones;
- 20.8. Etikos kodeksas negali numatyti visų nepagarbos pripažintoms akademinės etikos normoms atvejų, todėl Komisija, nagrinėdama konkrečius pareiškimus dėl nederamo elgesio Etikos kodekso nenumatytais atvejais, turi spręsti, ar konkretus poelgis nesuderinamas su akademinės etikos normomis, ar gali būti toleruojamas.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Etikos kodeksas ir jo pakeitimai tvirtinami Centro Mokslo taryboje.
 22. Visi Centro darbuotojai vadovaujasi šiuo Etikos kodeksu.
-